

بانکداری همراه و چالش‌های پیش‌روی اجرای آن در ایران

محمود افضل^۱

سیروس معیری پور^۲

چکیده

تجارت الکترونیکی سیار به‌عنوان زیرمجموعه تجارت الکترونیک، بانکداری الکترونیکی سیار را نیز شامل می‌شود. این سرویس محدودیت مکانی ناشی از وجود خطوط اینترنتی را رفع و امکان فعال‌سازی هرگونه تراکنش‌های مالی را فراهم می‌کند.

به استناد ماده ۷ آیین‌نامه نظام بانکداری الکترونیکی (مصوبه شماره ۲۱۱۸۴۵/ت ۳۹۳۹۳ مورخ ۸۶/۱۲/۲۶ هیئت وزیران)، بانک‌ها موظفند تا شش ماه پس از ابلاغ آیین‌نامه، حداقل یک پایانه پرداخت غیرحضوری به غیر از دستگاه‌های ATM و POS نظیر تلفن‌بانک، بانک همراه و اینترنت را با لحاظ مسایل امنیتی به‌گونه‌ای فعال کنند که قابلیت نقل و انتقال الکترونیکی وجوه بین حساب‌های خود و پرداخت الکترونیکی را داشته باشند. نظر به اهمیت موضوع، پیش‌نیاز این امر بررسی چالش‌های ارائه خدمات بانکداری همراه^۳ از ابعاد مختلف برای گسترش و توسعه این خدمات است.

هم‌اکنون شبکه ارتباطات سیار و فناوری تلفن همراه به‌گونه‌ای فزاینده و در طیف گسترده‌ای مورد استفاده عموم قرار دارد. این امر بستر مناسبی را برای استفاده تجارت الکترونیک در پهنه کشور فراهم کرده است. با شروع این تحولات از سال ۲۰۰۰ میلادی، روند بهینه‌سازی، ارتقاء شبکه ارتباطات سیار و استفاده از فناوری‌های جدید از سرعت بسیار چشمگیری برخوردار شده است. در همین زمینه نکات قابل‌توجه در مورد توان فناوری در حیطه شبکه ارتباطات سیار و پایانه‌های تلفن همراه را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

- پروتکل‌ها و زبان‌های ارتباطی با سرعت بالا در زیرساخت‌های فناوری و ارتباطات موجود بوده و به‌کار گرفته می‌شود.

- صنایع کامپیوتر شخصی و تلفن همراه با توسعه کالاهای خود در مسیر چند کاره شدن محصولات با کارایی بیشتر و در فضای کمتر به نتایج مطلوبی دست یافته‌اند و این روند همچنان ادامه دارد.

با توجه به اینکه در کشور ما پیش‌نیاز تجارت الکترونیکی، به‌طور کلی وجود خطوط اینترنتی و اتصال به آن است، این امر باعث محدودیت استفاده از این پدیده در مکان‌هایی است که پاسخگوی این پیش‌نیاز نمی‌باشند. لازم به توضیح است که استفاده از خطوط اینترنت می‌تواند برای فعال‌سازی تراکنش‌های مالی مورد استفاده قرار گیرد، لیکن استفاده از آن الزامی نبوده و در کنار آن هر نوع شبکه دیگری می‌تواند برای انتقال اطلاعات به‌کار گرفته شود. بر این اساس با توجه به اینکه مشتریان تلفن همراه در کشور در ۵ سال گذشته از ۸ میلیون نفر به بیش از ۳۵ میلیون نفر افزایش یافته است و همین‌طور با در نظر گرفتن این موضوع که تعداد تلفن‌های همراه از تعداد کل

^۱ مدیر عامل پست بانک ایران

^۲ معاون اداره کل آموزش، تحقیق، توسعه و بررسی‌های اقتصادی پست بانک ایران

^۳ banking mobile